Lietas arhīva Nr. CA-0026-18/37
ECLI:LV:RAT:2018:0529.C33253515.7.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā, 2018.gada 29.maijā

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Olita Blūmfelde
un tiesneses Inese Strelča, Madara Ābele
ar sekretāri Gitu Grēviņu,
piedaloties prasītājas AS „Latvijas Gāze" saistību un tiesību pārņēmējas AS „Gaso" pārstāvim zvērinātam advokātam Uģim Grūbem, atbildētāja /pers. A/ pārstāvei /pers. B/,
2018.gada 24.aprīļa atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu AS „Latvijas Gāze" (saistību un tiesību pārņēmēja AS „Gaso") prasībā pret /pers. A/ par parāda piedziņu sakarā ar prasītājas apelācijas sūdzību par Rīgas rajona tiesas 2016.gada 11.februāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2015.gada 11.martā AS „Latvijas Gāze" (turpmāk arī – prasītāja) cēlusi tiesā **prasību** pret /pers. A/ (turpmāk arī –atbildētājs) par parāda piedziņu.

Pamatojoties uz Civillikuma 1.pantu, Enerģētikas likuma 423.panta pirmo daļu, Ministru kabineta 16.12.2008. Noteikumu Nr.1048 "Dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumi" 56.punktu, 58.punktu, 59.punktu, 65.punktu, 87.punktu, prasītāja lūgusi pirmās instances tiesu piedzīt no atbildētāja 10 160,51 EUR, ko sastāda parāds par patērēto dabasgāzi 2 808,63 EUR, kompensācija 6 564,54 EUR un nokavējuma procenti 787,34 EUR, nosakot prasītājai tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt likumiskos 6% procentus gadā no piedzītās pamatparāda summas, kā arī piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai tiesas izdevumus - samaksāto valsts nodevu 687,93 EUR (619,79 + 71,14) apmērā un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 EUR apmērā.

[1.1] Prasības pieteikumā norādīts, ka 2005.gada 20.aprīlī starp prasītāju un atbildētāju tika noslēgts Līgums par dabasgāzes piegādi individuālo dzīvojamo ēku (būvju) īpašniekiem par dabasgāzes piegādi nekustamajam īpašumam /adrese/. 2005.gada 20.aprīlī Gazificētajā objektā tika uzstādīts dabasgāzes patēriņa skaitītājs un padota dabasgāze.

[1.2] 2014.gada 16.jūlijā AS „Latvijas Gāze" veica gazificētajā objektā uzstādītā dabasgāzes patēriņa skaitītāja demontāžu un jauna dabasgāzes patēriņa skaitītāja uzstādīšana, par ko tika sastādīts Akts par skaitītāja maiņu. Akts tika sastādīts un parakstīts atbildētajā /pers. A/ klātbūtnē. Aktā fiksēts, ka demontētajam skaitītājam bija redzami skrāpējumi uz skaitīšanas korpusa pie kniedes. Skaitītājs atbildētāja klātbūtnē tika ielikts maisā, bet maiss aizlīmēts.

Demontētajam skaitītājam veikta trasoloģiskā ekspertīze un Eksperta atzinumā secināts, ka uz eksperta rīcībā nodotā gāzes skaitītajā ir pēdas, kas liecina par mērķtiecīgām darbībām iejaukties skaitīšanas ierīces darbība.

Ievērojot to, ka saskaņā ar eksperta atzinumu skaitītājs ir bijis sabojāts ar mērķi iejaukties skaitītāja ierīces darbībā, ko nevar atzīt par nejaušu bojājumu, prasītājs atzinis, ka ir bijis ietekmēts uzskaitītais dabasgāzes patēriņa apjoms un secinājis, ka tika radīta iespēja patērēt dabasgāzi bez maksas.

Tādējādi, pamatojoties uz pušu starpā noslēgtā līguma noteikumiem, kā arī atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam tiesiskajam regulējumam, atbildētājam ir pienākums samaksāt prasītājai par izlietoto dabasgāzi un kompensāciju.

[1.3] 2014.gada 15.oktobrī AS „Latvijas Gāze" nosūtījusi atbildētajam pretenziju par izlietotās dabasgāzes un kompensācijas samaksu saistībā ar dabasgāzes lietošanas normatīvo aktu pārkāpumu, norādot, ka atbilstoši izlietotās dabasgāzes un kompensācijas aprēķinam par laika posmu no 2013.gada 29.augusta līdz 2014.gada 16.jūlijam atbildētājam ir pienākums samaksāt AS „Latvijas Gāze" par patērēto dabasgāzi 3414,97 EUR un kompensāciju 6564,54 EUR. Taču, tā kā minētajā laika periodā ar skaitītāju uzskaitītais dabasgāzes patēriņš ir 606,34 EUR, atbildētājam ir pienākums samaksāt AS „Latvijas Gāze" par patērēto dabasgāzi papildus tikai 2 808,63 EUR un kompensāciju 6 564,54 euro.

[2] Atbildētāja rakstveida **paskaidrojumos norādījis**, ka prasību neatzīst.

Paskaidrojumos norādīts, ka prasītāja prasības vienīgais pamatojums (pierādījums) ir 2014.gada 17.jūlija eksperta atzinums /numurs/. Eksperta atzinuma secinājumu daļā norādīts: „Uz eksperta rīcībā nodotā gāzes skaitītāja ir pēdas, kas liecina par mērķtiecīgām darbībām iejaukties skaitīšanas ierīces darbībā."

Atbildētājs norādījis, ka eksperta atzinumā nav izdarīts konstatējums, ka "pēdas, kas liecina par mērķtiecīgām darbībām iejaukties skaitīšanas ierīces darbībā", ir izraisījušas skaitītāja darbības traucējumus un ka šo "pēdu" dēļ ir samazinājies uzskaitītais dabasgāzes patēriņa apjoms, vai arī tas ir radījis atbildētājam iespēju dabasgāzi patērēt bez maksas. Prasītājs nav norādījis, vai uzskaitītais dabasgāzes patēriņa apjoms vispār ir samazinājies kopš pēdējās, 2013.gada augustā, veiktās skaitītāja pārbaudes, kas ir būtisks pārrēķina izdarīšanai un prasības pierādīšanai.

[3] Ar Rīgas rajona tiesas tiesneses 2015.gada 18.marta lēmumu daļēji apmierināts prasītājas pieteikums par prasības nodrošināšanu. Pirmās instances tiesa nolēma ierakstīt ķīlas tiesību atzīmi Rīgas rajona tiesas zemesgrāmatu nodaļas Stopiņu novada zemesgrāmatas nodalījumā /nodalījuma numurs/nekustamajam īpašumam, kas atrodas /adrese/, kadastra /numurs/, prasības summas 10 160,51 EUR apmērā.

[4] Ar Rīgas rajona tiesas 2016.gada 11.februāra **spriedumu** noraidīta AS „Latvijas Gāze" prasība pret atbildētāju par parāda piedziņu, atcelts ar Rīgas rajona tiesas 2015.gada 18.marta lēmumu uzliktais prasības nodrošinājums.

Spriedums pamatots ar šādiem motīviem.

[4.1] Pirmās instances tiesa konstatējusi, ka lietā faktiski pastāv strīds par to, vai atbildētājs būtu vainojams noņemtā dabasgāzes skaitītājam konstatēto bojājumu nodarīšanā un vai atbildētājam būtu pienākums Ministru kabineta noteikumos paredzētajā kārtībā veikt samaksu par izlietoto dabasgāzi un samaksāt kompensāciju trīskārša apmērā.

Citējot Civilprocesa likuma 92.pantu, 93.panta pirmo daļu, 110.pantu, izvērtējot prasītāja lietā iesniegtos dokumentus, tiesa secinājusi, ka lietā nav gūti pierādījumi tam, ka dabasgāzes patēriņa apjoms atbildētāja īpašumā samazinājies atbildētāja prettiesiskās rīcības dēļ.

Vadoties no 2014.gada 17.jūlija Eksperta izziņas /numurs/un 2014.gada 17.jūlija Eksperta atzinuma par trasoloģiskās ekspertīzes veikšanu, pirmās

instances tiesa secinājusi, ka ekspertu atzinumos izdarītie secinājumi un fotoattēlos atspoguļotie skrāpējumi neliecina par atbildētāja mērķtiecīgām darbībām iejaukties skaitītājā darbībā. Tāpat arī nepierāda, ka minēto skrāpējumu rezultātā atbildētājam radīta iespēja patērēt dabasgāzi bez maksas. Eksperta atzinums satur tikai eksperta izdarīto secinājumu par pēdu (skrāpējumu) esamību uz skaitītāja ierīces, taču nav konstatēs nedz skaitītāja uzlaušanas fakts vai skaitītāja darbības traucējumi, tāpat nav konstatēti bojājumu iespējamie rašanas apstākļi.

[4.2] Tāpat pirmās instances tiesa konstatējusi, ka kopš 2013.gada māja /adrese/ir iekonservēta, tajā praktiski neviens nav dzīvojis, tādēļ gāze tika patērēta minimāli. Atbildētājs dzīvo un strādā ārpus Latvijas, ko arī apstiprina lietā iesniegtās atbildētāja pases kopija ar atzīmēm par vīzām. Tādējādi tiesai neesot pamata apšaubīt atbildētāja apgalvojumu, ka gāzes patēriņš varēja samazinājies tā iemesla dēļ, ka mājā neviens nedzīvoja. Pierādījumi tam, ka nekustamajā īpašumā strīdus periodā kāds dzīvojis un gāzi lietojis, lietā nav.

Pirmās instances tiesa atzinusi, ka ar lietā esošajiem pierādījumiem neapstiprinās fakts, ka atbildētājs iejaucies skaitītāja darbībā un atbildētājs būtu lietojis gāzi bez maksas. Tādēļ, prasītājs ir nepamatoti aprēķinājis un pieprasījis no atbildētāja samaksu par patērēto dabasgāzi, kompensāciju un nokavējuma procentus.

[4.3] Bez tam pirmās instances tiesa atzinusi, ka ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumus 4,20 EUR apmērā piedzenami no prasītājas valsts labā, kā arī, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 140.panta sesto daļu, ir atceļams ar Rīgas rajona tiesas 2015.gada 18.marta tiesneses lēmumu piemērotais prasības nodrošinājumu par ķīlas tiesību atzīmes reģistrēšanu atbildētājam piederošajam nekustamajam īpašumam.

[5] **Apelācijas sūdzību** par pirmās instances tiesas spriedumu 2016.gada 18.martā iesniegusi atbildētāja AS „Latvijas Gāze", pārsūdzot Rīgas rajona tiesas 2016.gada 11.februāra spriedumu pilnā apjomā.

Apelācijas sūdzībā sprieduma nepareizībai norādīti šādi argumenti.

[5.1] 2014.gada Eksperta atzinums /numurs/par trasoloģiskās ekspertīzes veikšanu ir atzīstams kā pierādījums Civilprocesa likuma 110.panta izpratnē, jo par eksperta atzinumu atbilstoši Civilprocesa likuma 121. un 124.pantiem var tikt atzīts tikai tiesas noteiktas ekspertīzes atzinums. Atbildētājs nav apstrīdējis iesniegtos pierādījumus, līdz ar to eksperta atzinumam ir svarīga pierādīšanas funkcija izskatāmajā lietā.

Tiesa spriedumā apšaubījusi Eksperta atzinumā /numurs/minētos eksperta secinājumus, apgalvojot, ka ar skrāpējumiem nepietiek, lai secinātu, ka radīta iejaukšanās dabasgāzes skaitītāja darbībā. Prasītājas pieaicinātais eksperts ir pieredzējis, ieguvis nepieciešamās zināšanas savā jomā un tam ir attiecīgs sertifikāts. Līdz ar to nav pamata neticēt ekspertam un viņa secinājumiem.

[5.2] Tiesas vērtējums spriedumā, lai atzītu par pierādītu iejaukšanos skaitītāja darbībā, katrā ziņā jābūt acīmredzamiem skaitītāja korpusa ārējiem bojājumiem, apelatores ieskatā ir tiesas pieņēmums, pārkāpjot savu kompetenci, jo tiesai pašai nav un nevar būt nepieciešamo speciālo zināšanu dabas gāzes skaitītāju uzbūvē un darbības principos.

[5.3] Apelatore norādījusi, ka tiesa nav ņēmusi vērā iesniegto skaitītāja rādījumu izdruku, kurā redzams dabasgāzes patēriņš par visiem līguma gadiem. Tajā redzams, ka no 2011.gada 30.jūnija līdz 2012.gada 30.jūnijam fiksētais patēriņš ir 1306 m^3. No 2012,gada 30.jūnija līdz 2013.gada 29.augustam – 2614 m^3. No 2013.gada 29.augusta līdz 2014.gada 16.jūlijam – 1140 m3. Redzams, ka aprēķinātajā periodā, kad bijis bojāts dabasgāzes skaitītājs, patēriņš bija samazinājies uz pusi.

Atbildētāja dabasgāzes fiksētā patēriņa samazināšanās radīja aizdomas, līdz ar to tika veikta skaitītāja pārbaude, kas uzrādīja iejaukšanos skaitītāja darbībā, tāpēc tika veikti parāda un kompensācijas aprēķini atbilstoši normatīvajiem aktiem, nevis pamatojoties uz tīši sabojātās skaitīšanas ierīces rādījumiem.

Apelatore norādījusi, ka fakta atzīšana atbrīvo pretējo pusi no pierādīšanas pienākuma, kā arī fakta atzīšana tiesā nav vairs atsaucama, bet šajā gadījumā prasītāja nav piekritusi vai apstiprinājusi nevienu no atbildētāja iesniegtajiem pierādījumiem. Tāpēc neesot saprotams, kāpēc pirmās instances tiesa bez pamata ticējusi atbildētājam par skaitītāja bojājuma iespējamajiem iemesliem, lai gan atbildētāja apgalvojumiem nav nekādu pierādījumu, kas būtu apstiprinājušies un radījuši aizdomas uz prasītājas darbinieku rīcību.

[6] Ar Rīgas apgabaltiesas tiesneses 2016.gada 29.aprīļa lēmumu ierosināta apelācijas tiesvedība.

[7] Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietas tiesas kolēģijas 2016.gada 20.decembra lēmumu gāzes skaitītājam tika noteikta ekspertīze.

[8] 2017.gada 8.martā saņemts Valsts tiesu ekspertīzu biroja eksperta atzinums /numurs/., kurā eksperte secinājusi turpmāk norādīto.

1. Uz gāzes skaitītāja korpusa labās puses priekšējā stūra, priekšējā paneļa labās puses sānu malas, pie stiprinājuma kniedes un uz priekšējā paneļa apakšējās sienas iekšpuses ir konstatēti bojājumi.

2. Pieci bojājumi uz priekšējā paneļa labās puses sānu sienas virs stiprinājuma radušies cieta priekšmeta asam, nosacīti šauram izvirzījumam, virzoties paralēli gāzes skaitītāja priekšējā paneļa labās puses sienai, virzienā no stiprinājuma uz skatītāja augšpusi.

3. Bojājumi, kas radušies korozijas rezultātā, uz gāzes skaitītāja nav konstatēti.

Eksperta rīcībā neesot informācijas par to, ka gāzes skaitītāja transportēšanas, noņemšanas, uzstādīšanas, maiņas vai pārblombēšanas laikā tiktu veiktas darbības, kuru rezultātā rastos bojājumi uz stiprinājuma pie kniedes.

Pārējo bojājumu – bojājumi uz gāzes skaitītāja korpusa labās puses priekšējā stūra un paneļa labās puses sienas, pazīmju kopums nav pietiekams, lai izdarītu secinājumu par to, kādos apstākļos tie radušies.

4. Bojājumi pazīmes stiprinājuma augšpusē un apakšpusē ļaujot secināt, ka tie radušies noņemot sākotnējo kniedi.

5. Bojājumi uz skaitītāja, kas liecina par sākotnējās kniedes noņemšanu, ļauj noņemt priekšējo paneli.

Neesot iespējams noteikt, vai tas rada iespēju patērēt dabasgāzi bez uzskaites, jo šāda jautājuma risināšanai nepieciešams speciālas zināšanas gāzes mērīšanas iekārtu uzbūvē un darbībā, līdz ar to, tā neietilpst specialitātes "Mehanoskopisko pēdu izpēte" tiesu eksperta kompetencē.

[9] Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietas tiesas kolēģijas 2017.gada 27.novembra lēmumu gāzes skaitītājam tika noteikta atkārtota ekspertīze.

[10] 2018.gada 23.februārī saņemts eksperta atzinums, kurā secināts turpmāk norādītais:

1. Priekšējā panelī atrodas skaitļošanas mehānisma zobratu sistēma un ciparu diski, kuri ir mehāniski savienoti ar pārējiem gāzes uzskaites mehānisma elementiem, un ir uzskaites mehānisma neatņemamā sastāvdaļa. Zobratu sistēma pārveido sviru kustību no diafragmām uz uzskaites mehānismu.

Noņemot priekšējo paneli, uzskaites mehānisms vairs netiek savienots ar diafragmām, kas dod iespēju patērēt gāzi bez uzskaites.

2. Padziļināto izpēti par metroloģiskas plombas iespējamajiem bojājumiem jāveic mehanoskopisko pēdu ekspertam.

3. Bojājumi uz gāzes skaitītāja nevarēja rasties gāzes skaitītāja pārplombēšanas un noņemšanas rezultātā, noraujot/noplēšot AS „Latvijas Gāze" plombu. Plomba atrodas uz gāzes vadu un skaitītāja savienojuma vietas, un nav saistīta ar rūpniecisko plombu un metāla stieplēm, uz kurām ir piestiprināta rūpnieciska plomba.

4. Ir iespējams atvērt gāzes skaitītāja korpusu un iejaukties skaitīšanas ierīces darbībā, pirms tam nenoņemot vai nesabojājot AS „Latvijas Gāze" plombu. Plomba savieno gāzes vadus un skaitītāja savienojuma vietas. AS „Latvijas Gāze" plomba nesavieno gāzes skaitītāja priekšējo paneli ar gāzes skaitītāja korpusu.

5. Veicot vispārējo skaitļošanas mehānisma korpusa vidējās daļas vizuālo apsekošanu, nav konstatēti bojājumi, skrāpējumi vai cita rakstura

mehāniskas ietekmes pazīmes, kas varēja ietekmēt gāzes skaitītāja integrālā skaitļošanas mehānisma rādījumus. Vienlaikus, jāatzīmē, ka padziļinātā iespējamo mehānisko bojājumu (mikroplaisas, elementu nodilums utt.) noteikšana neietilpst šīs ekspertīzes tvērumā.

6. Veicot vispārējo vizuālo apsekošanu, konstatēts, ka gāzes skaitītāja integrālā mehānisma stikls nav bojāts.

7. Eksperta atzinumā /numurs/konstatētie bojājumi uz gāzes skaitītāja ietekmē dabasgāzes pareizo uzskaiti un ļauj mehāniski apturēt gāzes skaitītāju.

8. Tehniski nav iespējams noteikt, vai dēļ darbībām, ar kurām bija nodarīti skrāpējumi (pēdas) uz gāzes skaitītāja, dabasgāze tika vai netika faktiski lietota bez uzskaites.

9. Veicot vispārējo vizuālo apsekošanu, nav konstatēti citi bojājumi, kas nebūtu atspoguļoti Eksperta atzinumā/numurs/. Kā jau secināts, Eksperta atzinumā /numurs/konstatētie bojājumi ietekmē dabasgāzes pareizo uzskaiti.

[11] Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietas tiesas kolēģijas 2018.gada 3.aprīļa **lēmumu** nolemts aizstāt prasītāju AS „Latvijas Gāze", vienotais reģistrācijas Nr.40003000642, ar tās tiesību un saistību pārņēmēju AS „Gaso", vienotais reģistrācijas Nr.40203108921, civillietā AS „Latvijas Gāze" prasībā pret /pers. A/ par parāda piedziņu.

[12] Rīgas apgabaltiesā 2018.gada 23.aprīlī saņemti atbildētāja pilnvarotās pārstāves **paskaidrojumi**, kuros norādīts, ka prasība ir noraidāma.

[12.1] Paskaidrojumos norādīts, ka nepietiek konstatēt tikai gāzes skaitītāja bojājumus, bet ir nepieciešams pierādīt, ka atbildētājs ir veicis tīšus skaitītāja vai plombas bojājumus, kuru rezultātā radusies iespēja lietot gāzi bez maksas.

Bez tam ietekmēt skaitīšanas ierīces darbību vai iejaukties tās darbībā ir iespējams tikai, ja vienlaikus tiek noņemta (bojātās) rūpnīcas metroloģiskā plomba, kniede un AS "Latvijas Gāze" plomba. Līdz ar to samazināt uzskaitītā dabasgāzes patēriņa apjomu vai radīt iespēju patērēt dabasgāzi bez maksas nebija iespējams.

[12.2] Atbildētāja pārstāves ieskatā izraudzītais eksperts neatbilst normatīvajām prasībām, kas regulē tiesas izraudzīta eksperta darbību. Līdz ar to eksperta atzinums, kas neatbilst likuma prasībām, nevar tikt pieņemts lietā kā pierādījums un būtu izslēdzams no pierādījumiem, jo nav ievērota šim pierādījumam likumā noteiktā forma un saturs.

[13] **Tiesas sēdē** prasītājas pilnvarotais pārstāvis prasību un apelācijas sūdzību uzturēja.

[13.1] **Tiesas sēdē** atbildētāja pilnvarotā pārstāve prasību un apelācijas sūdzību neatzina.

Motīvu daļa

[14] Civillietu tiesas kolēģija, noklausījusies pušu pārstāvju paskaidrojumus tiesas sēdē un novērtējusi tos kopsakarā ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem, atzīst, ka prasītāja apelācijas sūdzība ir pamatota un prasība apelācijas instances tiesā uzturētajā apjomā ir apmierināma.

[15] Civilprocesa likuma 426.panta pirmajā daļā noteikts, ka apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību (..) tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā.

Prasītāja ir pārsūdzējusi pirmās instances tiesas spriedumu pilnībā. Ievērojot minēto, Civillietu tiesas kolēģija izskata lietu pēc būtības.

[16] Izvērtējot pirmās instances tiesas spriedumu, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa nav pietiekami izvērtējusi visus lietas apstākļus un pierādījumus, kā rezultātā taisījusi nepamatotu spriedumu par prasības noraidīšanu.

[17] Civilprocesa likuma 430.panta trešā daļa noteic, ka fakti, kas konstatēti pirmās instances tiesā, apelācijas instances tiesā nav jāpārbauda, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

[17.1] Lietā nav strīda, ka starp AS „Latvijas Gāze" un atbildētāju /pers. A/ 2005.gada 20.aprīlī noslēgts Līgums par dabasgāzes piegādi individuālo dzīvojamo ēku (būvju) īpašniekiem/numurs/*(lietas 11.lapa),* saskaņā ar kuru prasītāja piegādājusi dabasgāzi atbildētāja nekustamajam īpašumam /adrese/.

[17.2] Tāpat nav strīda, ka 2005.gada 20.aprīlī sastādīts Akts par gāzes skaitītāja uzstādīšanu, no kura redzams, ka atbildētāja īpašumā uzstādīts gāzes skaitītājs BK- G4 Prema Nr.2077896, skaitītāja rādījums – 00000, plombes Nr.5137947 *(lietas 12.lapa).*

[17.3] 2014.gada 16.jūlijā sastādīts Akts par skaitītāja maiņu atbildētāja īpašumā, kurā fiksēts, ka skaitītājs BK-G4 Nr.2077896, radījums – 22303, plombas Nr. R10054 ticis nomainīts un pievienots cits skaitītājs *(lietas 13.lapa).* Pamats skaitītāja nomaiņai norādīts – redzami skrāpējumi skaitītāja korpusā pie kniedes.

[18] Izvērtējot apelācijas sūdzību, Civillietu tiesas kolēģija norāda, ka tiesas uzdevums ir strīdā konstatēt nozīmīgo apstākļu esamību vai neesamību, tos kopsakarā izvērtēt ar likuma normām, taisīt spriedumu atbilstoši likumā noteiktajam (Civilprocesa likuma 8. un 97.pants, 193.panta piektā daļa). Turklāt sacīkstes princips nosaka pusēm sniegt pietiekamus pierādījumus, proti, objektīvas ziņas par faktiem (Civilprocesa likuma 93.pants).

[18.1] Strīda priekšmets ir tās tiesiskās attiecības, kas pastāvēja starp prasītāju un atbildētāju, kas šajā gadījumā ir strīds par patērētās dabas gāzes 2 808,63 EUR, kompensācijas 6 564,54 EUR un nokavējuma procentu 787,34 EUR piedziņu, kā arī, vai atbildētājs ir vainojams demontētajam dabasgāzes skaitītājam konstatēto bojājumu nodarīšanā.

[18.2] Atbilstoši Civilprocesa likuma 93.panta pirmajai daļai katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība. Minētās normas gramatiskais formulējums ļauj secināt, ka prasības pierādīšanas nasta vispirms gulstas uz prasītāju.

Tiesas uzdevums, izšķirot strīdu, ir izvērtēt, vai prasītājas norādītie apstākļi, kas ietilpst pierādīšanas priekšmetā, guvuši apstiprinājumu.

[18.3] Civilprocesa likuma 104.panta pirmā daļa noteic, ka pušu paskaidrojumi, kuri ietver ziņas par faktiem, uz kuriem pamatoti viņu prasījumi vai iebildumi, atzīstami par pierādījumiem, ja tos apstiprina citi tiesas sēdē pārbaudīti un novērtēti pierādījumi. Atbilstoši minētās likuma normas otrās daļas noteikumiem vienīgi gadījumā, kad pretējā puse šos faktus atzīst, tie uzskatāmi par pierādītiem.

[18.4] Civillietu tiesas kolēģija pievienojas apelācijas sūdzības argumentam, ka atbildētājs ir atbildīgs par gāzes skaitītāja lietošanu un saglabāšanu gan kā mājsaimniecības lietotājs, gan gazificētā objekta īpašnieks. Turklāt lietotājs atbilstoši Ministru kabineta noteikumu Nr.1048 34.punktā noteiktajam un pušu līgumā pielīgtajam, ir atbildīgs par dabasgāzes skaitītāja, tostarp plombu veseluma saglabāšanu.

[18.5] Lai gan prasītāja nav pierādījusi, ka atbildētājs būtu bijusi tā persona, kura ir bojājusi dabasgāzes patēriņa skaitītāju, tomēr šim apstāklim nav izšķirošas nozīmes celtajā prasībā. Ministru kabineta noteikumu Nr.1048 56.punktā ir noteikts lietotāja atbildības pienākums, neatkarīgi no tā, kurš ir bojājis dabasgāzes patēriņa skaitītāju un neatkarīgi no tā vai dabasgāze patiesi ir lietota bez uzskaites, bet pilnīgi pietiekami ir konstatēt, ka bojājums ir noticis, un neuzskaitītas dabasgāzes lietošana ir bijusi iespējama.

[18.5.1] Šāda atziņa nostiprinājusies arī tiesu praksē jautājumā par gazificētā objekta īpašnieka atbildību par dabasgāzes apgādes sistēmu un tās darbību. Augstākās tiesas Civillietu departaments atteicies ierosināt kasācijas tiesvedību lietās, kurās apelācijas instances spriedums satur šādu atziņu *(sk. Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2016.gada 29.novembra spriedums lietā Nr.C29705715, Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2016.gada 13.janvāra spriedums lietā Nr.C33411313).*

[18.6] Civillietu tiesas kolēģijas ieskatā nav pamatots atbildētāja arguments, ka skaitītāja darbība netika ietekmēta un uz skaitītāja konstatētie skrāpējumi nav radušies atbildētāja vainas dēļ, kā arī nav pamatots viedoklis, ka dabasgāzes patēriņš nav samazinājies.

[18.7] Civillietu tiesas kolēģija novērtēja lietas faktiskos apstākļus kopsakarībā ar eksperta atzinumos norādīto, kā arī ar pārējiem rakstveida

pierādījumiem un liecinieka liecībām.

[18.7.1] Civillietu tiesas kolēģija konstatējusi, ka valsts tiesu eksperta Aivja Ivaško 2014.gada 17.jūlija atzinumā par trasoloģiskās ekspertīzes veikšanu konstatēts strīdus skaitītāja plombas bojājums.

[18.7.2] No Aivja Ivaško 2014.gada 17.jūlija eksperta atzinuma par trasoloģiskās ekspertīzes veikšanu secināms, ka skaitītājs nodots ekspertīzei iepakojumā un tam nav konstatēts bojājums. Turklāt atzinumā konstatēts, ka konstatētās pēdas ir pietiekošas kategoriskam secinājumam, ka ir veiktas mērķtiecīgas darbības, lai iejauktos gāzes skaitītāja skaitīšanas ierīces darbībā. Tādējādi secināms, ka rūpnīcas plombas bojājumi ir tādi, kas ir radījuši iespēju iejaukties gāzes skaitītāja uzskaites mehānismā un koriģēt rādījumus.

Liecinieks Aivis Ivaško atbilstoši Civilprocesa likuma 169.panta prasībām ticis brīdināts par kriminālatbildību pēc Krimināllikuma 300., 302.panta *(lietas 1.sējuma136., 139.lapa*), tādējādi nav pamata uzskatam, ka liecinieka atrašanās darba tiesiskajās attiecībās ar prasītāju būtu pamats tam, ka viņš sniedzis nepatiesas liecības šajā lietā.

[18.7.3] Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietas tiesas kolēģijas 2016.gada 20.decembra lēmumu gāzes skaitītājam tika noteikta ekspertīze.

[18.7.3.1] Valsts tiesu ekspertīžu biroja ekspertes Maijas Mušas 2017.gada 3.marta atzinumā /numurs/norādīts, ka uz gāzes skaitītāja korpusa labās puses priekšējā stūra, priekšējā paneļa labās puses sānu malas, pie stiprinājuma kniedes un uz priekšējā paneļa apakšējās sienas iekšpuses ir konstatēti bojājumi. Bojājumi uz priekšējā paneļa labās puses sānu sienas virs stiprinājuma, uz gāzes skaitītāja korpusa labās puses radušies cieta priekšmeta asam, nosacīti šauram izvirzījumam, virzoties paralēli gāzes skaitītāja priekšējā paneļa labās puses sienai, virzienā no stiprinājuma uz skatītāja augšpusi.

[18.7.3.2] Lai gan atbildētāja pārstāve iebildusi, ka skrāpējumi paši par sevi nevar ietekmēt skaitīšanas sistēmu un bojājumi nevar ietekmēt gāzes skaitīšanas iekārtu, tādēļ nav iespējams noteikt, vai bojājumi radīja iespēju patērēt dabasgāzi bez uzskaites, tomēr no ekspertes atzinuma secināms, ka bojājumu pazīmes stiprinājuma augšpusē un apakšpusē ļauj secināt, ka tie radušies noņemot sākotnējo kniedi, kas savukārt ļauj noņemt priekšējo paneli *(lietas 1.sējuma 168.lapa).*

[18.7.3.3] Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka pēc būtības šāds bojājumu veids atbilst valsts tiesu ekspertes atzinumā norādītajam bojājumu veidam – dinamiski, lineāri, savstarpēji paralēli, izliekti bojājumi, kas radušies cieta priekšmeta neasam galam pārvietojoties dažādos leņķos uz augšu, tuvu pamatnes virsmai *(lietas 1.sējuma 166.lapa)*. Tāpat šādi dinamiski bojājumi konstatēti rakstveida pierādījumā – Aivja Ivaško atzinumā *(lietas 1.sējuma 15.lapa)*.

[18.7.3.4] Arī apelācijas instances tiesas sēdē liecinieks Aivis Ivaško paskaidroja, ka skaitītāja paneļa atbīdīšana vai noņemšana aptur patērētās dabasgāzes uzskaiti.

[18.7.5] Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietas tiesas kolēģijas 2017.gada 27.novembra lēmumu gāzes skaitītājam tika noteikta atkārtota ekspertīze.

[18.7.5.1] Eksperta Anatolija Borodiņeca 2018.gada 20.februāra atzinumā /numurs/konstatēts, ka priekšējā panelī atrodas skaitļošanas mehānisma zobratu sistēma un ciparu diski, kuri ir mehāniski savienoti ar pārējiem gāzes uzskaites mehānisma elementiem, un ir uzskaites mehānisma neatņemamā sastāvdaļa. Zobratu sistēma pārveido sviru kustību no diafragmām uz uzskaites mehānismu. Noņemot priekšējo paneli, uzskaites mehānisms vairs netiek savienots ar diafragmām, kas dod iespēju patērēt gāzi bez uzskaites.

Eksperta atzinumā /numurs/norādīts, ka gāzes skaitītājā konstatētie bojājumi ietekmē dabasgāzes pareizo uzskaiti un ļauj mehāniski apturēt gāzes skaitītāju. Turklāt bojājumi uz gāzes skaitītāja nevarēja rasties gāzes skaitītāja pārplombēšanas rezultātā, noraujot/noplēšot plombu.

[18.8] Apelācijas instances tiesai nav pamata apšaubīt pārbaudes laikā konstatēto faktu un izdarīto secinājumu pamatotību, jo tie balstīti uz sertificētu tiesu ekspertu zināšanām attiecīgajā jomā. Gan Aivja Ivaško lietas materiālos esošajā rakstveida pierādījumā - atzinumā, gan valsts tiesu ekspertu atzinumos konstatētie fakti par skaitītāja bojājumiem un to izcelsmi, ir savstarpēji saskanīgi un tajos nav konstatējamas pretrunas.

[18.9] Ievērojot minēto par nepamatotu atzīstams atbildētāja pārstāves viedoklis, ka bez plombas bojājuma konstatēšanas nav radīta iespēja samazināt vai apturēt dabasgāzes patēriņu.

[18.10] Lai gan atbildētājs izteicis šaubas par prasītājas un tās darbinieku godprātību, demontējot dabasgāzes skaitītāju, lietas izskatīšanas laikā nav konstatēta prasītājas ļaunprātīga rīcība, tādēļ secināms, ka tas ir tikai atbildētāja pieņēmums.

[18.10.1] Bojājumi ir konstatēti plombā un gāzes pāteriņa skaitītāja korpusa iekšpusē, tādēļ ņemot vērā bojājumu raksturu un izvietojumu, kā arī speciālistu atzinumos norādīto par neiespējamību nodarīt šāda veida bojājumus bez apzināta nolūka un neveicot mērķtiecīgas darbības, ir izslēdzama iespējamā bojājumu radīšana laikā kopš AS "Latvijas Gāze" speciālistu veiktās pārbaudes līdz trasoloģiskās ekspertīzes veikšanai.

[18.11] Civillietu tiesas kolēģijas ieskatā prasītāja ir pierādījusi, ka noticis Ministru kabineta noteikumu pārkāpums, jo konstatētais bojājums ir radījis iespēju patērēt dabasgāzi bez uzskaites. Līdz ar to prasītājai ir tiesības prasīt no atbildētāja samaksu par neuzskaitīto dabasgāzi un kompensāciju, atbilstoši Ministru kabineta noteiktajam.

[18.12] Vērtējot apstākli par dabasgāzes patēriņa iespēju, Civillietu tiesas kolēģija par būtisku pierādījumu atzīst prasītājas sagatavotu detalizētu patērētās dabasgāzes aprēķinu atbilstoši diferencētās dabasgāzes patēriņa normām *(lietas 1.sējuma 21.-22.lapa).* Prasītāja ir konstatējusi, ka atbildētājs laikā no 2013.gada29.augusta līdz 2014.gada16.jūlijam ir izlietojis dabasgāzi 6 425,97 m^3 apjomā, par ko ir veicama samaksa 3 414,97 EUR (kopā ar PVN). Tā kā atbildētājs ir samaksājis 606,34 EUR, tad prasītāja ir secinājusi, ka atbildētājs nav veicis samaksu 2 808,63 EUR apmērā. Atbildētājs nav apstrīdējis prasītājas aprēķinu.

[18.13] Civillietu tiesas kolēģija pievienojas apelācijas sūdzības iesniedzējas viedoklim, ka pirmās instances tiesa nav ņēmusi vērā iesniegto skaitītāja rādījumu izdruku, kurā redzams dabasgāzes patēriņš par visiem līguma gadiem. Tajā redzams, ka no 2011.gada 30.jūnija līdz 2012.gada 30.jūnijam fiksētais patēriņš ir 1306 m^3. No 2012,gada 30.jūnija līdz 2013.gada 29.augustam – 2614 m^3. No 2013.gada 29.augusta līdz 2014.gada 16.jūlijam – 1140 m^3. Ievērojot minēto secināms, ka aprēķinātajā periodā, kad bijis bojāts dabasgāzes skaitītājs, patēriņš bija samazinājies uz pusi.

[18.14] Ministru kabineta noteikumu Nr.1048 59.punktā noteikts, ja nav iespējams precīzi noteikt, no kura laika samazināts uzskaitītais dabasgāzes patēriņa apjoms vai radīta iespēja dabasgāzi patērēt bez maksas, par perioda sākumu uzskata norēķinu uzskaites mēraparāta vai dabasgāzes patēriņa skaitītāja pēdējās pārbaudes vai uzstādīšanas laiku (minētais periods nedrīkst būt ilgāks par diviem gadiem).

[18.14.1] Ar lietas materiāliem pierādīts, ka dabasgāzes patēriņa skaitītāja pēdējā pārbaude ir notikusi 2014.gada 16.jūlijā, kad dabasgāzes skaitītājs ir noņemts *(lietas 137.lapa).* Prasītāja dabasgāzes patēriņu ir aprēķinājusi par laiku no 2013.gada 29.augusta līdz 2014.gada 16.jūlijam atbilstoši Ministru kabineta noteikumu Nr.1048 59.punktā noteiktajam. Atbildētājs nav apstrīdējis aprēķinā izmantoto gāzes tarifu.

Ievērojot minēto, prasība par samaksas piedziņu par patērēto dabasgāzi 2 808,63 EUR ir apmierināma.

[18.15] Prasītāja lūgusi piedzīt no atbildētāja kompensāciju 6 564,54 EUR apmērā.

[18.15.1] Ministru kabineta noteikumu Nr.1048 58.punktā ir noteikts, ka sistēmas operators šo noteikumu 56.punktā paredzēto kompensāciju nosaka, reizinot aprēķināto izlietotās dabasgāzes daudzumu ar tarifu divkāršā apmērā.

Kā jau iepriekš konstatēts atbildētājam ir aprēķināts izlietotās dabasgāzes daudzums 6 425,97 m^3 apjomā. Atbilstoši Ministru kabineta noteikumu Nr.1048 58.punktā noteiktajam kompensācija kopā ar pievienotās vērtības nodokli ir 6 564,54 EUR. Atbildētājs nav apstrīdējis ne kompensācijas

apmēru ne arī tās aprēķināšanas kārtību.

Ievērojot minēto, prasība par kompensācijas 6 564,54 EUR piedziņu ir apmierināma.

[19] Prasītāja lūgusi piedzīt no atbildētāja nokavējuma procentus 787,34 EUR par laiku no 2014.gada 27.oktobra līdz 2014.gada 22.decembrim.

[19.1] Civillikuma 1753.pantā noteikts, ka ar procentiem jāsaprot tā atlīdzība, kas dodama par kādas naudas summas vai citu atvietojamu lietu lietošanas atvēlējumu vai kavējumu, samērā ar viņu daudzumu un lietošanas ilgumu. Savukārt atbilstoši Civillikuma 1756.panta noteikumiem pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu. Likumiskie nokavējuma procenti aprēķināmi 6% gadā no nesamaksātās parāda summas (Civillikuma 1765.panta otrā daļa).

[19.2] No parāda aprēķina izriet, ka atbildētājs maksājumus nav veicis, pieļaujot parādnieka nokavējumu.

Pārbaudījusi parāda aprēķinu, Civillietu tiesas kolēģija konstatējusi, ka par laiku no 2014.gada 27.oktobra līdz 2014.gada 22.decembrim maksājami sistēmas operatora nokavējuma procenti 0,15% dienā no nesamaksātās summas par 56 dienām 787,34 EUR.

[20] Civilprocesa likuma 195.pants noteic, ka, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tiesa tā rezolutīvajā daļā norāda prasījuma veidu un piedzenamo summu, atsevišķi uzrādot galveno parādu un procentus, laiku, par kādu procenti piespriesti, kā arī prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt procentus, minot arī to apmēru.

Tādējādi tiesai pašai *(ex officio)* neatkarīgi no prasītāja prasījuma jānoteic prasītājam tiesības par laiku no sprieduma pasludināšanas dienas līdz sprieduma izpildei vai dienai, kad parādnieka mantu pārdod izsolē, saņemt procentus no tiesas piespriestās maksājuma summas uz likuma pamata (Civillikuma 1759.pants), kuru apmērs noteikts Civillikuma 1765.pantā. *(sk. sal. Senāta 2007.gada 4.aprīļa spriedumu lietā Nr.SKC-87, Senāta 2010.gada 13.oktobra lēmumu lietā Nr.SPC -166/2010)*. Šos procentus aprēķina tiesu izpildītājs, kurš nolēmumu izpilda (Civilprocesa likuma 631.panta pirmā daļa).

Ievērojot minēto Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasītājai nosakāmas arī tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos procentus - 6 procentus no simta gadā, no nesamaksātās parāda summas (Civillikuma 1765.panta pirmā daļa).

[21] Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa ir neatbilstoši materiālajām tiesību normām vērtējusi lietas apstākļus un lietas materiālos esošos rakstveida pierādījumus, kas ir novedis pie nepareizas lietas izspriešanas, un prasība ir apmierināma.

[22] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, bet atbildētājam - proporcionāli tai prasījumu daļai, kurā prasība noraidīta.

No lietas materiāliem redzams, ka prasītāja iesniedzot prasību tiesā ir samaksājusi valsts nodevu 687,93 EUR (*lietas 1.sējuma 49.lapa*) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 EUR (*lietas 1.sējuma 50.lapa*) apmērā. Iesniedzot apelācijas sūdzību prasītāja ir samaksājusi valsts nodevu 616,79 EUR (*lietas 2.sējuma 13.lapa*) apmērā.

Ņemot vērā minēto no atbildētāja par labu prasītājai piedzenama valsts nodeva 1 309,42 EUR apmērā (687,93+616,79+4,70).

[23] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktu, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ir ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu saistītie izdevumi.

No Tiesu informatīvās sistēmas pavēstu uzziņas un lietas materiāliem redzams, ka Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktā paredzētie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par pavēstu un citu dokumentu nosūtīšanu lietas dalībniekiem pirmās instances tiesā ir 8,90 EUR (*lietas 1.sējuma 2.lapa*), no kuriem prasītāja samaksājusi 4,70 EUR (*lietas 1.sējuma 50.lapa*), savukārt apelācijas instancē ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ir 4,66 EUR (*lietas 1.sējuma 120.lapa*).

Ievērojot minēto no atbildētāja par labu valstij piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 8,86 EUR apmērā (8,90+4,66-4,70).

[24] Prasītāja ir lūgusi piedzīt ar lietas vešanu saistītos izdevumus par advokāta palīdzību.

Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1) punkta "b" apakšpunkts noteic, ka atlīdzināmie izdevumi advokāta palīdzības samaksai prasībās, kurām ir mantisks raksturs un kurās prasības summa ir no 8501 *euro* līdz 57 000 *euro*, — to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk par 2850 *euro*.

Civillietu tiesas kolēģija lietas materiālos nekonstatē pierādījumus, kas apliecinātu prasītājas izdevumus advokāta palīdzības samaksai.

[25] Civilprocesa likuma 204.[1] pantā noteikts, ka, taisot spriedumu par naudas summas un tiesāšanās izdevumu piedziņu, tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei, kas nedrīkst būt garāks par 10 dienām no sprieduma spēkā stāšanās dienas. Līdz ar to atbildētājam ir nosakāms termiņš labprātīgai sprieduma izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 430., 432.-434.pantu, Civillietu tiesas kolēģija

n o s p r i e d a

prasību apmierināt.

Piedzīt no /pers. A/, /personas kods/, par labu AS „Gaso", reģistrācijas Nr.40203108921, pamatparādu 2 808,63 EUR, kompensāciju 6 564,54, nokavējuma procentus 787,34 EUR, tiesas izdevumus 1 309,42 EUR, kopā piedzīt 11 469,93 EUR (vienpadsmit tūkstoši četri simti sešdesmit deviņi *euro* un 93 centi).

Atzīt AS „Gaso", reģistrācijas Nr.40203108921, tiesības par laiku no sprieduma spēkā stāšanās līdz sprieduma izpildei saņemt sešus procentus gadā no neatmaksātās pamatparāda summas.

Piedzīt no /pers. A/, /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 8,86 EUR (astoņi *euro* un 86 centi).

Labprātīgi izpildot spriedumu daļā par ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu piedziņu valsts labā, samaksu veikt saņēmējam Tiesu administrācija, NMR 90001672316, saņēmēja iestāde Valsts kase, BIC kods: TRELLV22, kontā Nr.LV51TREL2190458019000, iemaksas mērķis: 21499 ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi un dati lietas identificēšanai (atbildētāja vārds un uzvārds, lietas numurs) un maksājumu apliecinošu dokumentu norādītajā termiņā iesniegt Rīgas apgabaltiesā.

Lietā piemērotais prasības nodrošinājums saglabājas līdz sprieduma izpildei.

Noteikt termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 30 dienu laikā Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā.

Pilns sprieduma teksts sagatavots 2018.gada 29.maijā.

Tiesneses (personiskais paraksts) Olita Blūmfelde
(personiskais paraksts) Inese Strelča
(personiskais paraksts) Madara Ābele